

T-TUDOK

Tudásmenedzsment és Oktatáskutató
Központ Zrt.

Szülő támogató programok Magyarországon - egy kutatás tapasztalatai

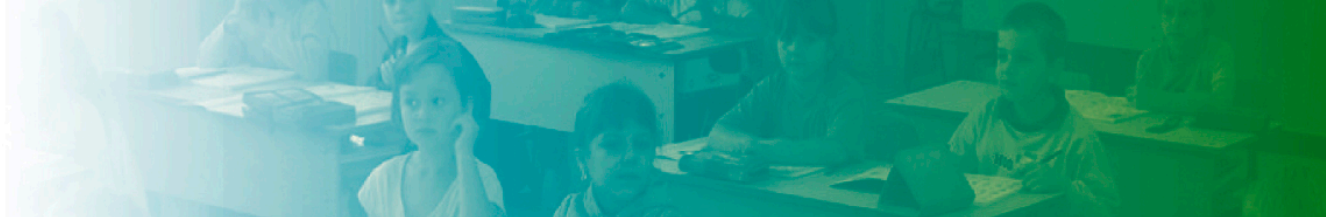
Értjük egymást?!

Konferencia a szülő-pedagógus kommunikációról

Kölöknet - T-Tudok - OFOE

2013. november 23.

Németh Szilvia

Parenting support - 2012

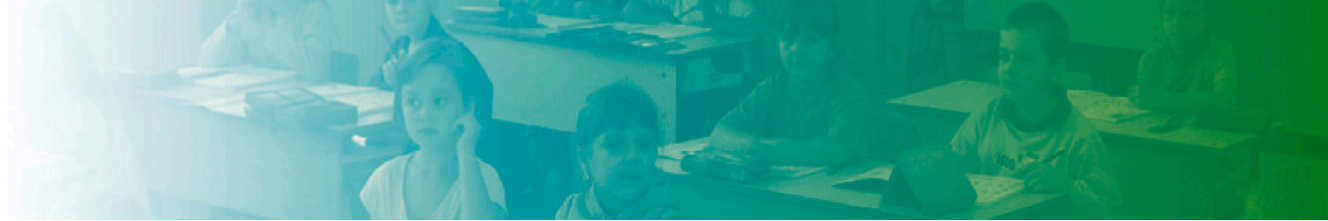
Cél:

Magyar országjelentés készítése a Eurofound megbízásából a szülő nevelésről, szülő támogatásról

Résztevő országok: Ausztria, Észtország, Svédország, Magyarország

Módszerek:

- Dokumentumelemzés
- Jogi elemzés
- Fókuszcsoportos beszélgetések
- Jó gyakorlatok gyűjtése, leírása

Az országjelentés szerkezete

1. A „szülő támogatás” fogalmának meghatározása
2. Történeti áttekintés
3. Jogi szabályozás és a kisgyermekkorú intézményrendszer bemutatása
4. Jó gyakorlatok leírása
5. Következtetések, javaslatok megfogalmazása

Fókuszcsoportos beszélgetések – fő kérdések

- A „parenting support” magyar fogalma, értelmezési lehetőségei
- Milyen hagyományai vannak Magyarországon? Mennyire jelenik meg a közbeszédben és hogyan?
- Mennyire érhető tetten a „parenting support” téma a magyar stratégiai dokumentumokban?
- Mennyire fontos valóban a policy-makerek számára? Hogy érvényesíti ezt?
- Mik a „parenting support” fő típusai Magyarországon? Milyen szolgáltatásokat fed le? (univerzális, célzott, kik a kliensek, hogyan érhető el a szolgáltatás?)
- Milyen képzettséggel rendelkeznek/rendelkezzenek a szolgáltatók? A fennálló intézménystruktúra (kórház, védőnői szolgálat, bölcsőde, óvoda, iskola 1-2. évfolyam) mennyire foglalkoznak ezzel a témával?
- Vannak-e alternatív, kiegészítő szolgáltatások? (pl. civil kezdeményezésű programok, gyermekház, stb.)
- Milyen területen lenne fontos a szülő-segítés? Milyen akadályokat látnak a megvalósításban?
- Van-e működő jó gyakorlat? Ha igen, mik ennek az ismérvei?

A magyar országjelentés sajátosságai

- A parenting policy-t tágabb kontextusba kellett helyezni, a családpolitika, szociálpolitika kontextusába.
- Nem értelmezhető a gyermekjóléti szolgáltatások és a családtámogató rendszerek figyelembe vétele nélkül
- Többszörös szemléletváltás: az egészségügyi/ hatósági szemléletből a preventív/méltányos/gyermekközpontún át a családközpontú megközelítésig

Az Eurofound parenting értelmezése nincs a fókuszban, ugyanis korábban a méltányosságosságra törekvő gyerekközpontúság és az ebből fakadó gyermekvédelem, most pedig a születések számának emelését célzó családpolitika, családi életre nevelés a fő policy-alakító elv.

A „szülő támogatás” jelenléte a kormányzati politikában

Tehát:

- A parenting kormányzati politikába emelését alapvetően befolyásolja, hogy mit gondol fontosnak és mennyi eszköz/forrás van rá.
- A szülő a periférián jelenik meg, elsősorban civil kezdeményezések esetében lesz célzott csoporttá is.
- A méltányossági és demográfiai problémák párosulva az állandó forráshiánnyal általában odavezetnek, hogy a nagyívű elképzelések ellenére igazából csak tűzoltásra futja.

Parenting support - meghatározása

- „szülőnek lenni”, szülőtámogatás, szülő nevelés

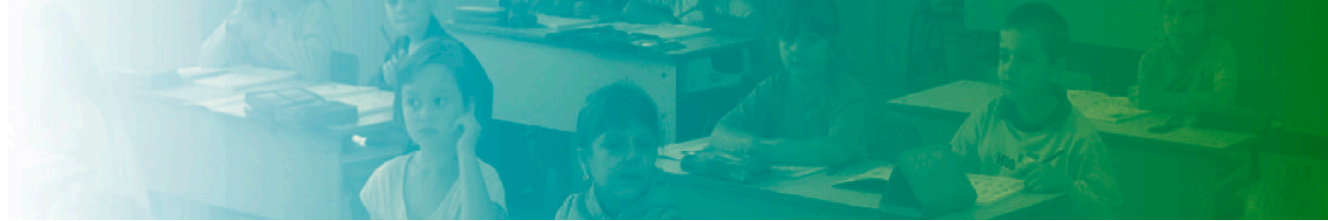
Tartalma:

- szülőklubok (Szülők háza, FSZK szülősegítő klubja, stb.)
- tájékoztatás, informálás (portálok, brossúrák)
- edukáció (Szülők Akadémiája, védőnő, Biztos Kezdet, A Good Start programok)
- közösségi portálok (Babanet-Kölöknet, Babaszoba stb.)
- egyesület, érdekképviselő (NOE, Szülőnek lenni program)
- tanácsadás, tréning (családterápia, on-line tanácsadás)
- közvetlen segítségnyújtás („Otthon segítünk”)
- gyerekbarát, szülőbarát attitűd, szemlélet megjelenése az intézményrendszerben (bababarát kórház, szülők involválása az oktatási intézményekben, stb.)

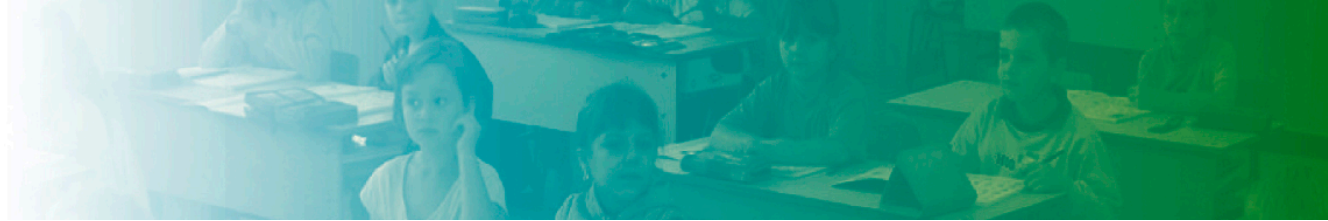
Szülőtámogató programok közös jellemzője

- Civil kezdeményezések
- a tanácsadás, informálás és közösséggé szerveződés elemei együttesen jelennek meg

Jó gyakorlatok kiválasztásának nehézségei

- „Evidence-based” jó gyakorlatok többnyire nincsenek (mert néhány éve/hónapja futnak, sokszor megszakadnak, illetve a szisztematikus értékelés még ma sem elvárás sem a kormányzat sem a civilek részéről)
- Nincs konszenzus arról, hogy mit tekinthetünk evidenciának, egyáltalán mit kellene mérni, a szülői kompetenciát, vagy a gyerek fejlődését?
- Professzionális értékelések költségesek a civileknek, állami programok pedig nem szorgalmazzák.

Jó gyakorlatok kiválasztásának kritériumai

- A téma hazai szakértői ajánlják (Szülők Háza, Biztos Kezdet, stb.)
- Sok szülőt elér (portálok, Babanet-Kölöknet)
- Pozitív visszajelzés a kliensektől (Szülők Háza, második kerületi önkormányzati program, stb.)
- Pozitív hatás bizonyítható (pl. A Good Start nemzetközi értékelése)

Hazai jó gyakorlatok fő kategóriái

1. Adott lokális területen az alulról jövő igények civil támogatásra találnak, illetve az adott települési intézményrendszer, önkormányzat felkarolja azokat;
2. Már kipróbált, bevált, külföldi jó gyakorlatokat honosítanak meg, vagy több jó gyakorlat elemet ötvöznek;
3. A meglévő intézményrendszerben általában egy kompetens és aktív vezető révén szolgáltatásokat nyújtanak a szülőknek
4. On-line csatornákon keresztül a szülők széles(felhasználó/on-line) rétege szakértői, illetve peer támogatáshoz jut.

1. Civil és állami/önkormányzati kooperáció

- A **Szülők Háza** kezdeményezésben alulról építkezve az együttműködő **közösségi erőre építve** alkották meg intézményi programjukat, melynek célja a szülők megerősítése kompetenciáikban a közösségi léten és szakmai rendezvényeken keresztül. **Egyaránt lehetőséget biztosít a gyermekekkel való foglalkozásra, újabb nevelési ismeretek elsajátítására** és közösségben való létezésre a szülők számára.
- Szülők Háza programnak **több követője** akadt, megteremti a **hálózattá épülés** lehetőségét, ezáltal fontos szinergiát teremtve a sporadikusan meglévő kezdeményezések között.
- **Módszertanilag megalapozott** programról van szó. Egyik legfontosabb eleme, **a gyermekjóléti és családsegítő központokkal** való szoros együttműködés, ami a fenntarthatóság egyik legfontosabb biztosítója.
- A program mögött számos szakember áll, akik tapasztalataikkal, hozzáállásukkal, felkészültségükkel garanciát jelentenek a jó színvonalú működésre.
- **Univerzális megközelítésű**

1/ még egy példa

- Budapest II. kerületében a Gyermekjóléti Szolgálat civil kezdeményezésre pályázati forrást biztosított a családi táboroztatás és szülői klub projektre, illetve
- a pedagógiai szolgálat szembesülve a szülői igényekkel megszervezte a Szülők Akadémiája előadássorozatot, amit az önkormányzat felkarolt.

2. Külföldről behozott, továbbfejlesztett gyakorlatok

A Good Start – Egy Jó Kezdet (Roma Education Fund)

- A 2010 júniusától 2012 júniusáig tartó program - a helyi adottságokhoz alkalmazkodó mintaprojektek révén - Szlovákiában, Romániában, Macedóniában és Magyarországon összesen 16 településen valósult meg.
- Célja a négy országban több mint 4 ezer kisgyermek és családjuk eredményes bevonása és támogatása volt.
- Magyarországon a 2010/11-es tanév kezdetén Nyíregyházán, valamint a mátészalkai kistérség összesen öt településén indultak el az egyes programrészek, a 0-6 éves roma és nem roma, hátrányos helyzetű gyermekekre és családjukra koncentrálva, a kicsik kora gyermekkori fejlesztését célozva meg.
- *Meséd* elnevezésű programelem: az édesanyák 36 héten át minden héten egy-egy új mesekönyvet olvastak otthon a gyermekeiknek, miközben a program felkészítette őket az óvodáztatással kapcsolatos feladatokra és az egészséges életmódra nevelésre.

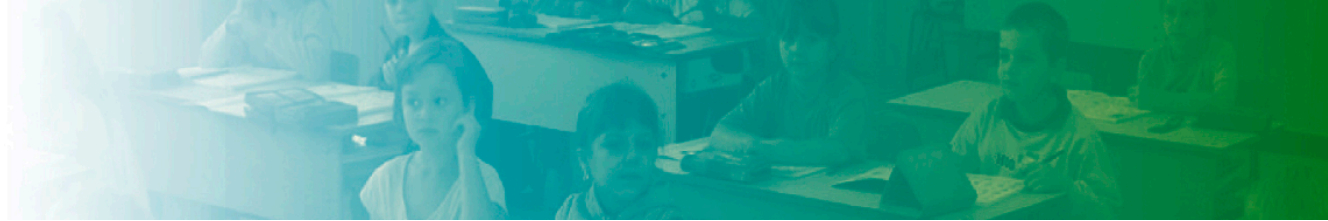
Javaslatok

- Meglévő és futó programok értékelése, újak külső értékeléssel együtt indítása
- Az eddig kifejlesztett szülőnevelési produktumok összegyűjtése és publikálása
- Az intézményrendszerben lévők képzésébe a szülőtamogatás és annak megfelelő kommunikációja épüljön bele, pl. Biztos kezdet könyv tankönyvvé nyilvánítása a védőnő, gondozónő és óvodapedagógus képzésben
- a pályázatok során **az állam és civil szektor kreatív kooperációjának segítése, a kettő együttműködése a fenntarthatóság záloga**

T-TUDOK

Tudásmenedzsment és Oktatáskutató
Központ Zrt.

Köszönöm a figyelmet!

szilvia.nemeth@t-tudok.hu